

Alversund Mållag
c/o Karin Monstad Langheiane 4L
5914 Isdalstø

Referanser:
Dykkar:
Vår: 23/4239 - 23/49465

Saksbehandlar:
Leif Bjørnar Hopland
leif.bjornar.hopland@alver.kommune.no

Dato:
21.06.2023

Etablering av elevgrupper på grunn av målform

Alversund, Meland og Radøy Mållag ber i e-post 16. mai 2023 om ei utgreiing av praksis kring språkdeling i Alver kommune.

Mållaga skisserer følgjande problemstilling:

«Opp gjennom åra har mållaga i Alver ved fleire høve vorte kjent med at gruppene på språkdelte klassesteg i barneskulen (årstrinna 1-7) vert slegne saman i det meste av undervisninga, kanskje òg medrekna norskundervisning.»

Mållaga i Alver ser slik på saka:

- Formålet med § 2-5 er å skapa eit trygt rom for utvikling av skriftspråkleg identitet og kompetanse hjå dei elevane som er i mindretal
- I kommunar som Alver vil opplæring i samanslegne grupper såleis ha negative følgjer både for nynorsk- og bokmåselevane.
- Fellesundervisning i norskfaget og i andre fag med stor vekt på skriftleg aktivitet, er i strid med opplæringslova.

Kommunen takkar for innspela mållaga kjem med. Skuleeigar følgjer opp skulane sin praksis med språkdeling. Dersom føresette opplever at dei ikkje får opplæring i samsvar med lovkrav, oppmodar vi dei om å ta dette opp med skulen. Under følgjer ei utgreiing av praksis skulane i Alver har kring etablering av eigne grupper på grunn av skriftspråk.

Opplæringslova om nynorsk og bokmål

§ 2-5.Bokmål og nynorsk i grunnskolen

Kommunen gir forskrift om kva skriftspråk som skal vere hovudmål i dei enkelte skulane. Hovudmålet skal nyttast i skriftleg opplæring og i skriftleg arbeid. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølve om dei skal bruke bokmål eller nynorsk som skriftleg hovudmål.

I den munnlege opplæringa avgjer elevane og undervisningspersonalet sjølve kva for talemål dei vil bruke. Undervisningspersonalet og skoleleiinga skal likevel i størst mogleg grad ta omsyn til talemålet til elevane i ordval og uttrykksmåtar.

Foreldra vel skriftspråket i lærebøkene til elevane til og med 7. årstrinnet. I norskopplæringa skal elevane ha lærebøker på hovudmålet.

Når minst ti elevar på eitt av årstrinna 1-7 i ein kommune ønskjer skriftleg opplæring på eit anna hovudmål enn det kommunen har vedteke, har dei rett til å tilhøre ei eiga elevgruppe. Retten gjeld så lenge det er minst seks elevar igjen i denne gruppa. Når elevane er spreidde på fleire skolar i kommunen, vedtek foreldra med vanleg fleirtal kva skole tilbodet skal givast ved.

Elevar som blir overførte til ein ny skole med eit anna hovudmål enn det dei har hatt på årstrinna 1-4, har framleis rett til skriftleg opplæring på det opphavlege hovudmålet. Dei har rett til norskundervisning i eiga gruppe, uavhengig av kor mange dei er.

Dei to siste åra i grunnskolen skal elevane ha opplæring i både bokmål og nynorsk. Departementet kan gi forskrifter om fritak frå opplæring i sidemålet for elevar som får særleg språkopplæring.

I samband med skifte av hovudmål eller når eit fleirtal i kommunestyret eller minst 1/4 av dei røysteføre krev det, skal det haldast rådgjevande røysting. Røysterett har alle som bur i det området i kommunen som soknar til skolen, jf. [§ 8-1](#), og som har røysterett etter [valgloven § 2-2](#). Røysterett i høve til skriftleg opplæring har dessutan foreldre eller forsytar til barn på barnesteget ved skolen, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Nynorsk er hovudmål på alle skulane i Alver kommune. Bokmål er sidemål. Fram til om med 7. trinn må eleven nytta same hovudmål som skulen i dei skriftlege arbeida. På ungdomsskulen vel eleven dette sjølv.

Foreldra kan velja om lærebøkene til eleven skal vera på nynorsk eller bokmål, jf. oppl. § 2-5 tredje ledd. Unntaket er i norskfaget. I opplæringa i norsk skal eleven ha lærebøker på skulen sitt hovudmål, sjølv om eleven ikkje har lærebøker i hovudmålet i dei andre faga. Eleven vil kunna velja lærebøker på bokmål i alle faga, bortsett frå i norskfaget. Men og i norskfaget skal lesebøkene i grunnskulen ha nok tilfang på begge målformer, slik at eleven lærer å lesa både på bokmål og nynorsk. Den munnlege delen av opplæringa er ikkje avhengig av skulen sitt hovudmål, og undervisninga skal av den grunn ta omsyn til eleven i val av ord og uttrykksmåtar. Skulen skal leggja godt til rette for at eleven skal få den hjelp og støtte ein treng for å meistra den skriftlege opplæringa på nynorsk.

Elevar på 1.-7. trinn med eit anna hovudmål enn fleirtalet, kan ha rett til skriftleg opplæring i eiga hovudmål i eiga elevgruppe. 5 skular i Alver har i dag oppretta eigne elevgrupper med bokmål som hovudmål, ut frå dei vilkår som gjeld for å få opplæring på eige skriftspråk, jf. opplæringslova § 2-5 fjerde ledd.

Elevane har som hovudregel rett til å vera i eiga elevgruppe i skiftelege fag og i fag med stor grad av skriftleggjing. Elevar frå elevgrupper med ulikt hovudmål, kan få opplæring saman når det ikkje bryt med formålet med eiga elevgruppe etter skriftspråk. Døme på dette kan vera praktisk-estetiske fag, opplæring av munnleg/visuell karakter, prosjekt- og tema-arbeid, framvisingar/føredrag m.m. Dette må vurderast i kvart tilfelle for kvart fag.

Som oftast ligg det ei pedagogisk grunngjeving som årsak for ei anna organisering. Varierte arbeidsformer i og mellom grupper på eit trinn og på tvers av trinn, er ønska organiseringsformer i skulen i arbeid med å utvikla gode og inkluderande fellesskap som fremjar helse, trivnad og læring.

Utdanningsdirektoratet (UDIR) presiserer at ulike organiseringar ikkje set til side retten elevane har til å få den skiftelege opplæringa på eige skriftspråk. [Bokmål og nynorsk i grunnskolen \(udir.no\)](https://www.udir.no/bokmaal-og-nynorsk-i-grunnskolen)

Den særskilde elevgruppa må behalda sin identitet, samstundes som pedagogiske og sosiale omsyn vert ivareteidd. UDIR framhevar at retten til å få opplæring i eiga elevgruppe ikkje må gå ut over høve til å delta i skulen sine felles aktivitetar. Elevane må ikkje bli isolerte fagleg og sosialt. Dette er forhold som og må bli tatt med i skulen si vurdering av når elevane kan blandast.

Skulane i Alver som opprettar særskilde grupper med anna målform enn hovudmålet, opprettar gruppene for å stetta lovkrava i opplæringslova § 2-5. Pedagogiske og sosiale omsyn vert vurderte både i etableringsfasen og undervegs i gruppene si verketid. Det at alle elevane skal oppleve eit fellesskap på eit trinn, er av stor betydning uansett om ein har ei gruppedeling etter ulik målform eller ikkje.

Av og til kan gruppene bli små ved språkdeling. Ei av gruppene kan risikera å bli liten i forhold til dei andre gruppene, eller ein kan få tilfelle der begge/alle gruppene på eit trinn blir små. Har ein ei lita bokmålsgruppe og ein eller to større nynorskgrupper, kan skulen vurdere at det oftare er behov for å inkludera bokmålsgruppa i trinnfellesskapet, enn om ein har to store grupper med kvar si målform.

Elevane har, som hovudregel, rett til å høyra til ei eiga elevgruppe i skriftlege fag og i fag med stor grad av skiftleggjing. Fleire av faga på barneskulen er prega av munnlege og visuelle undervisningsmetodar der arbeidsmetodane i større grad har eit prosjekt- og temafokus innafor fellesskapet mellom grupper med ulike hovudmål. Skulane må vekta omsynet til språkdeling og det å høyra til i eiga målgruppe saman med omsynet til eit fagleg og sosialt fellesskap. Dette treng ikkje å vera noko motsetnad. Men det stiller krav til at skulen kommuniserer godt dei vala og vurderingane som er gjort ut frå rettane elevane har.

Skulane i Alver som har språkdelingsgrupper, gjer ulike vurderingar for å sikra pedagogiske og sosiale omsyn, samstundes som ein stettar rettane elevane har etter § 2-5. Dette vil bety ulike løysingar mellom skulane og mellom ulike trinn. Foreldra skal vera godt orienterte om dei vurderingane som skulen har gjort for å koma fram til dei løysingane som er valt.

Med helsing
Alver kommune, Oppvekst

Leif Bjørnar Hopland
Fagansvarleg stab oppvekst

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.

Mottakarar:

Alversund Mållag, Meland
Mållag, Radøy Mållag

Meland Mållag

Radøy Mållag

c/o Karin 5914
Monstad
Langheiane 4L
v/Haakon Aase 5919
Litlebergen 29
c/o Geir Olav 5939
Repål Skjelvik 3

Isdalstø

Frekhaug

Sletta